

Brussel, 22.4.2026
COM(2026) 370 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

AccelerateEU - Energie-unie

Betaalbare en veilige energie door versnelde actie

1 INLEIDING

Voor de tweede keer in minder dan vijf jaar blijkt hoe gevaarlijk de **afhankelijkheid van Europa van de invoer van fossiele brandstoffen** is. Meer dan de helft (57 %¹) van de in Europa verbruikte energie komt uit ingevoerde fossiele brandstoffen. De daardoor veroorzaakte kwetsbaarheid heeft een prijs. In 2025 voerde de EU voor ongeveer 340 miljard EUR aan fossiele brandstoffen in². Sinds het begin van het conflict in het Midden-Oosten in maart 2026 en de sluiting van de Straat van Hormuz hebben we 24 miljard EUR extra besteed aan de invoer van fossiele brandstoffen³. Bovendien zijn de mogelijke gevolgen voor de bbp-groei en de inflatie⁴ aanzienlijk. De situatie in het Midden-Oosten blijft onstabiel en het is onduidelijk hoe lang dit nog zal duren, maar één ding is zeker: de gevolgen ervan zullen nog zeker meerdere maanden voelbaar blijven en verder reiken dan de energiesector, tot onder andere in de economie, de werkgelegenheid en op sociaal vlak.

De stijgende prijzen zijn het onmiddellijke gevolg van het conflict. De voorzieningszekerheid wordt niet meteen bedreigd, ook al is voor sommige brandstoffen de voorraad krap. De EU is bezig het aandeel van fossiele brandstoffen in de elektriciteitsproductie te verminderen, maar gas en olie blijven domineren op het gebied van verwarming, industrie en vervoer en zijn cruciale input voor industriële waardeketens (bv. chemische stoffen, kunststoffen en meststoffen). Hierdoor worden Europese huishoudens en bedrijven, met name kleine en middelgrote ondernemingen en energie-intensieve industrieën, en hun werknemers, blootgesteld aan wereldwijde prijsspieken. De huidige situatie vraagt om **tijdige, gerichte en tijdelijke maatregelen** om de meest kwetsbare consumenten te beschermen, onze transitie naar schone energie en elektrificatie te versnellen en het concurrentievermogen van de Europese industrie te waarborgen.

De afgelopen jaren heeft de EU de energietransitie naar een efficiënt, flexibel en onderling verbonden systeem op basis van **zelf geproduceerde, schone en overvloedig beschikbare** energiebronnen enorm versneld. Veel lidstaten plukken al de vruchten van snelle vooruitgang bij de energietransitie; deze doelstelling is dus haalbaar en levert duidelijke voordelen op voor mensen en bedrijven. Zo hebben lidstaten met een hoog aandeel schone energie (met name hernieuwbare en kernenergie) in hun elektriciteitsmix, in combinatie met een flexibel elektriciteitssysteem met voldoende netcapaciteit en -opslag, over het algemeen elektriciteitsprijzen die onder het EU-gemiddelde liggen, en worden ze minder getroffen door de huidige energiecrisis.

Dit toont duidelijk aan dat de **elektrificatie, de uitrol van extra binnenlandse productie van schone energie en de energietransitie moeten worden versneld**. De keuzes die we vandaag maken, bepalen of we de volgende crisis zullen doormaken vanuit een kwetsbare dan wel een

---

¹ [Eurostat](#), 2024.

² [Eurostat](#).

³ Eerste 52 dagen. Vergelijking met de situatie vóór het begin van de crisis in het Midden-Oosten, ervan uitgaande dat de EU nog steeds steeds dezelfde hoeveelheden invoert. Vóór de crisis zou de EU in dezelfde periode ruwweg 51 miljard EUR hebben betaald in plaats van 75 miljard EUR. Berekening van de Commissie op basis van gegevens van Bloomberg, Kpler, LSEG / Refinitiv.

⁴ Energie is een belangrijke aanjager van volatiliteit in de algemene inflatie, met zowel directe effecten (brandstof, elektriciteit) als indirecte effecten (productie- en vervoerskosten).

sterke positie. De transitie naar een systeem dat energie levert die schoon, overvloedig beschikbaar, zelf geproduceerd, veilig, waterweerbaar en betaalbaar is, is nooit alleen vanuit klimaat- en milieuoogpunt nodig geweest – het is ook vanuit sociaal-economisch, concurrentie- en veiligheidsoogpunt een noodzaak. Deze beleidsdoelstellingen versterken elkaar en vullen elkaar aan en kunnen worden verwezenlijkt door ten volle gebruik te maken van alle beschikbare schone technologie en tegelijkertijd technologische neutraliteit te waarborgen. Daarom mogen kortetermijnsteunmaatregelen ons niet afleiden van de langetermijndoelstellingen, maar moeten zij juist nog nadrukkelijker streven naar de langetermijndoelstellingen van meer zelf geproduceerde schone energie, een koolstofvrij en veerkrachtig energiesysteem in de EU en meer Europese productiecapaciteit zodat we niet opnieuw strategisch afhankelijk worden.

Om deze doelstellingen te bereiken, zijn weliswaar een sterke inzet, **meer coördinatie** en meer investeringen nodig, maar de voordelen van extra inspanningen op het gebied van schone energie wegen duidelijk op tegen de kosten ervan. Elke uitgestelde investering in de energietransitie brengt het risico met zich mee dat de kosten voor de samenleving hoger oplopen.

De huidige crisis heeft een zeer grote mondiale dimensie. Om de gevolgen van de spanningen op de wereldmarkten te verzachten, kan de EU haar aanzienlijke gewicht als koper inzetten, net als de waarde van haar eengemaakte markt als bron van **kracht en solidariteit**, met name in tijden van crisis.

Dit plan maakt deel uit van de **dynamische respons van de Commissie**, die zal evolueren naarmate de situatie zich ontwikkelt. De Commissie zal deze maatregelen nauwlettend blijven volgen en ook andere maatregelen overwegen als de situatie erger wordt. Het bestaat uit vijf belangrijke actiegebieden om de lidstaten te ondersteunen kortetermijnhulp te verlenen aan en te kanaliseren naar consumenten, met name die consumenten die het zwaarst worden getroffen. Het bevat ook manieren om sneller vooruitgang te boeken om op middellange en lange termijn een veerkrachtiger energiesysteem tot stand te brengen:

- meer coördinatie tussen de lidstaten en met internationale partners;
- steun voor de lidstaten om consumenten, en ook de industrie, te beschermen tegen prijsschokken en hen tegelijkertijd te helpen bij de energietransitie;
- een snellere verschuiving naar zelf geproduceerde schone energie en elektrificatie;
- een sterker energiesysteem; en
- meer investeringen door voor de transitie zowel publieke als particuliere financiering te mobiliseren.

2 ONMIDDELLIJKE ACTIE VOOR SNELLE VOORDELEN

2.1 De voordelen van meer coördinatie op EU-niveau

Betere coördinatie op EU-niveau heeft duidelijke voordelen opgeleverd. Mede dankzij gezamenlijk optreden in het kader van het REPowerEU-plan na de agressie in Oekraïne kon de

EU haar gasvraag met 18 % verminderen (tussen augustus 2022 en maart 2023)⁵, de onmiddellijke druk verlichten en de stabiliteit op langere termijn ondersteunen. Het EU-energieplatform⁶ heeft geholpen om 90 miljard kubieke meter van de Europese vraag naar gas te bundelen. Het bracht industriële afnemers in de EU in contact met internationale leveranciers – waarbij het ging om 77 miljard kubieke meter.

De eerste gebieden voor meer coördinatie op EU-niveau zijn het **vullen van gasopslaginstallaties**, het gebruik van de flexibiliteit van de regels voor dat vullen, de **vrijgave van olievoorraden, nationale noodmaatregelen** en het **verzekeren van de beschikbaarheid van vliegtuigbrandstof en diesel**, ook door de **productiecapaciteit van olieraffinaderijen te optimaliseren**.

Bij een tekort aan vliegtuigbrandstof kan het luchtvervoer aanzienlijke hinder ondervinden, onder meer door geannuleerde vluchten, zeker als het drukke zomerseizoen in de luchtvaart aanbreekt. Aangezien het luchtvervoer over de nationale grenzen heen plaatsvindt, is Europese coördinatie nodig om de doeltreffende werking van de eengemaakte markt in stand te houden en de continuïteit van de voorziening in de hele EU te waarborgen. Er moet worden overwogen om uit te kijken naar alternatieve leveranciers en ingevoerde brandstofsoorten⁷.

De hogere dieselprijzen en bunkerbrandstofkosten verhogen de vrachttarieven en hebben de wegvervoerders, de korte vaart en de binnenvaart, en de visserij en de landbouw, zwaar onder druk gezet.

De beschikbaarheid en de operationele capaciteit van de Europese olieraffinagesector moeten worden gemaximaliseerd om te voldoen aan de huidige vraag, met name naar vliegtuigbrandstoffen, aangezien ongeveer 40 % van de brandstof die we verbruiken, moet worden ingevoerd en ongeveer de helft van alle invoer via de Straat van Hormuz loopt⁸. De raffinagecapaciteit is geografisch geconcentreerd in sommige regio's van de EU⁹ en de alternatieve leveringen van geraffineerde olieproducten zijn beperkt, zodat gecoördineerde monitoring en eventueel collectieve maatregelen nodig zijn om de bestaande productie van de Europese raffinaderijen te maximaliseren, onder meer via de coördinatie en tijdige vrijgave van noodvoorraden.

Coördinatiemaatregelen zijn ook van cruciaal belang voor de versterking van de militaire brandstofinfrastructuur, met name voor de invoer, verwerking, opslag en distributie van vliegtuigbrandstof.

Tot slot kan het externe optreden van de EU om de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen wereldwijd te verminderen¹⁰, verder bijdragen tot het verminderen van de kwetsbaarheid van de EU voor energieprijsschokken, de energiezekerheid en -veerkracht van de EU stimuleren en het concurrentievermogen van Europa op het gebied van schone technologie bevorderen. Coördinatie en samenwerking met de verdragsluitende partijen van de Energiegemeenschap in

---

⁵ Eurostat, ten opzichte van de niveaus van vóór de crisis.

⁶ Dankzij het [AggregateEU](#)-mechanisme dat tussen 2023 en 2025 werd opgezet.

⁷ Zoals Jet A.

⁸ Berekening van de Commissie op basis van gegevens van Kpler en Eurostat.

⁹ Vier voornaamste regionale hubs: Noordwest-Europa, Noordse en Baltische staten, Middellandse Zeegebied en Midden- en Oost-Europa.

¹⁰ Onder meer door de uitvoering van de Global Gateway-strategie en het transmediterranean initiatief voor samenwerking op het gebied van energie en schone technologie.

het bijzonder zullen met name de veerkracht van onze onderling verbonden energiemarkten ondersteunen¹¹.

Gezien de impact van de in deze mededeling voorgestelde acties op de externe betrekkingen van de EU zullen deze worden uitgevoerd in samenwerking met de Europese Dienst voor extern optreden, in het kader van de uitoefening van zijn functies.

Onmiddellijke actie van de Commissie om de coördinatie op EU-niveau te intensiveren:

- [Vanaf **april 2026**] *De Commissie vergemakkelijkt de coördinatie van nationale maatregelen over het vullen van gasopslaginstallaties (bv. door nauwlettend toezicht en coördinatie met de lidstaten over het tijdstip van aankopen door marktspelers om prijsspieken als gevolg van toegenomen gelijktijdige aankopen te voorkomen) en over **mogelijke vrijgave van olievoorraden**, met inbegrip van vliegtuigbrandstof en diesel (waarvoor de Commissie scenarioanalyses zal verstrekken en de timing en het volume per regio en voor de EU coördineert). Dit zal gebeuren in respectievelijk de Groep coördinatie gas en de Groep coördinatie olie.*
- [Vanaf **april 2026**] *De lidstaten worden aangemoedigd gebruik te maken van flexibiliteit bij het vullen van gasopslaginstallaties (tot 10 %). De **Commissie staat paraat om een verhoging van de toegestane afwijkgingsdrempel te beoordelen** (met nog eens maximaal 5 %) in het kader van de geactualiseerde EU-gasopslagverordening.*
- [Vanaf **april 2026**] *De Commissie **faciliteert** de gecoördineerde outreach van de EU naar **olie- en gasleveranciers en partnerlanden** met soortgelijke energie-invoerprofielen om de werking en transparantie van wereldwijde energiemarkten te verbeteren, onder meer door het **EU-platform voor energie en grondstoffen**¹² volledig te mobiliseren om samen te werken met de sector. De Commissie streeft naar meer internationale samenwerking voor een grotere toelevering vanuit niet-EU-landen en via het EU-netwerk van handelsovereenkomsten.*
- [**Mei 2026**] *De Commissie **brengt de bestaande raffinagecapaciteit in Europa in kaart, beoordeelt de behoeften en werkt aan maatregelen** om te zorgen voor een volledige benutting van en voldoende binnenlandse raffinagecapaciteit voor een veerkrachtige voorziening van het hele spectrum van olieproducten tijdens deze crisis en de eigen EU-productie van duurzame biobrandstoffen te verhogen.*
- [Vanaf **mei 2026**] *De Commissie richt een **waarnemingspost voor brandstoffen** op, die de levering van relevante transportbrandstoffen (geproduceerd in de EU, ingevoerd en uitgevoerd) en de **beschikbare voorraden in de EU in kaart zal brengen**, met inbegrip van – voor zover de Commissie over die informatie beschikt – militaire brandstoffen en raffinagecapaciteit. Als een van haar eerste prioriteiten overlegt de Commissie met de lidstaten, brandstofleveranciers en de luchtvaartsector (luchthavens en luchtvaartmaatschappijen) over het **betrekken van alternatieve vliegtuigbrandstof** en stelt zij maatregelen voor om de **verdeling ervan** over de lidstaten te **optimaliseren** om de beschikbaarheid in alle regio's en luchthavens te waarborgen. De Commissie gaat na of de EU-regels inzake strategische voorraden moeten worden herzien om daarin specifieke eisen voor vliegtuigbrandstof op te nemen.*

¹¹ De Energiegemeenschap kan ook deelnemen aan de vergaderingen van de Groep coördinatie olie en de Groep coördinatie gas via haar secretariaat en, waar nodig afhankelijk van de specifieke discussiepunten, via de verdragssluitende partijen van de Energiegemeenschap. Het EU-platform voor energie en grondstoffen blijft openstaan voor bedrijven uit de verdragssluitende partijen van de Energiegemeenschap.

¹² https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-security/eu-energy-and-raw-materials-platform_nl.

- [Vanaf mei 2026] De Commissie vaardigt richtsnoeren uit ter **verduidelijking van de bestaande flexibiliteit in het EU-wetgevingskader voor de luchtvaart, met name met betrekking tot regels inzake luchthavenslots, bestrijding van tankering, openbaredienstverplichtingen en het gebruik van andere ingevoerde brandstoffen, om de gevolgen van potentiële brandstofkorten voor luchtvervoersactiviteiten aan te pakken** om de goede werking van de eengemaakte markt in stand te houden en essentiële luchtvaartconnectiviteit te waarborgen. **Als de situatie erger wordt en de bestaande flexibiliteit niet langer volstaat, zal de Commissie, indien gerechtvaardigd, tijdelijke veranderingen voorstellen aan het bestaande wetgevingskader van de EU.**
- [2026] De Commissie maakt een **begin met de herziening van de richtlijn inzake olievoorraden** om de zwakke punten aan te pakken die tijdens de huidige crisis aan het licht zijn gekomen, en gaat onder meer na of specifieke voorraadvereisten nodig zijn voor verschillende olieproducten.

2.2 De consumenten en de industrie beschermen tegen prijsschokken

De huishoudens en de industrie verwachten van de lidstaten en de EU maatregelen die hen beschermen tegen onverwacht grote prijsstijgingen. De budgetten van huishoudens worden krappert naarmate de stijgende energiekosten het besteedbare inkomen van mensen verminderen. Dit is nu al zichtbaar wanneer mensen met hun auto gaan tanken¹³. Aangezien ongeveer twee derde van het in de EU verbruikte aardgas wordt gebruikt in gebouwen en in de industrie, zullen gasprijspieken bovendien voor veel consumenten ook uitdagingen met zich meebrengen zodra deze prijsstijgingen worden weerspiegeld in hun energierekeningen en uiteindelijk in andere delen van de economie, zoals voedselprijzen. Momenteel kunnen veel huishoudens nog steeds profiteren van de voorwaarden in de gas- en elektriciteitscontracten die zij vóór het begin van het conflict in het Midden-Oosten hebben gesloten. Dit kan veranderen wanneer hun individuele leveringscontracten aflopen. Alle consumenten in een kwetsbare situatie zijn bijzonder blootgesteld aan dit risico.

Aangezien de aanhoudende en terugkerende druk op de invoer van fossiele brandstoffen en de energieprijzen volatiel blijft, **is onmiddellijke steun nodig, maar deze moet gericht, tijdig en tijdelijk zijn** en gekoppeld zijn aan langetermijnoplossingen (zie bijlage II). Dergelijke steun moet stimulansen om de vraag naar energie te verminderen in stand houden en in overeenstemming zijn met de toezeggingen van de lidstaten in het kader van het begrotingskader van de EU.

Het wetgevingskader van de EU en de beleidsinitiatieven van de Commissie, waaronder het energiepakket voor de burgers¹⁴, voorzien reeds in een reeks beschikbare maatregelen die de lidstaten kunnen overwegen om consumenten onmiddellijk verlichting te bieden. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om gerichte inkomenssteunregelingen; energievouchers, onder meer voor de vervanging van gasketels; sociale tarieven; verlaging van de accijnzen op elektriciteit voor kwetsbare huishoudens en energie-intensieve industrieën; btw-verlagingen voor de installatie van warmtepompen, zonnepanelen en bijhorende kleinschalige batterijen; fiscale stimulansen ter ondersteuning van de verschuiving naar elektrische voertuigen; stimuleren en

¹³ Momenteel betalen de meeste Europeanen gemiddeld ongeveer 1,8 - 2,2 EUR per liter benzine en 2,0 - 2,4 EUR per liter diesel, terwijl dat in 2025 gemiddeld 1,5 - 1,6 EUR per liter benzine en 1,6 - 1,8 EUR per liter diesel was, bron: [Weekly Oil Bulletin](#) van de Europese Commissie.

¹⁴ [Energiepakket voor de burgers](#) (COM/2026/115).

vergemakkelijken van de deelname van consumenten aan energiegemeenschappen en zelfopwekking van energie; en aanmoedigen van consumenten om hun energieleveranciers of -contracten te vergelijken en over te stappen. Daarnaast kunnen de lidstaten, om kwetsbare consumenten te ondersteunen, binnen het bestaande wetgevingskader van de EU reeds een tijdelijk of volledig verbod op afsluiting van de energievoorziening invoeren. De bestrijding van energie- en vervoersarmoede is ook een prioriteit voor de komende strategie tegen armoede.

Gerichte financiële stimulansen zoals gerichte belastingkredieten, versnelde afschrijving¹⁵ of sociale leasing kunnen ook investeringen ondersteunen en het tempo van de uitrol van schone technologie verhogen en tegelijkertijd bijdragen tot de opschaling van de Europese productiecapaciteit. Dit omvat sectoren zoals elektrische voertuigen, residentiële of industriële warmtepompen, zonnepanelen of batterijopslagsystemen.

Energie besparen en in plaats van olie en gas zelf geproduceerde schone energie gebruiken zijn efficiënt gebleken om de hoge energieprijzen aan te pakken en Europa minder afhankelijk te maken van ingevoerde fossiele brandstoffen¹⁶. Op korte termijn kunnen lidstaten in meerdere sectoren aanzienlijke voordelen behalen door gecombineerde actie op het gebied van elektrificatie, efficiëntieverbeteringen en een versnelde uitrol van schone technologie, onder meer innovatieve en duurzame biogebaseerde oplossingen (voorbeelden in bijlage II). Het EU-emissiehandelssysteem (ETS) is ook een belangrijk instrument geweest om een hogere mate van energie zekerheid en -onafhankelijkheid te bereiken, aangezien Europa zonder het ETS nu 100 miljard kubieke meter meer gas zou verbruiken, waardoor we kwetsbaarder zouden zijn.

In huishoudens en gebouwen kan het ondersteunen van aanpassingen die een snelle impact hebben, zoals het verbeteren van de isolatie of het vervangen van ramen of inefficiënte apparaten, **onmiddellijke en langdurige** energiebesparingen en kostenverlichting opleveren. Door gas- en olietetels te vervangen door warmtepompen kan het eindenergieverbruik in gebouwen worden gehalveerd en kunnen de energierekeningen metertijd worden verlaagd¹⁷. Een jaarlijkse toename van het aantal geïnstalleerde warmtepompen van ongeveer 2,4 miljoen eenheden nu tot ongeveer 4 miljoen eenheden tegen 2030 zou niet alleen voordelen opleveren voor consumenten, maar zou de lidstaten ook ondersteunen bij hun inspanningen om het gemiddelde primaire energieverbruik van het woningenbestand tegen 2030 met ten minste 16 % te verminderen¹⁸. De Commissie moedigt de lidstaten aan gebruik te maken van de ETS2 Frontloading Facility van de Europese Investeringsbank om de uitrol van decarbonisatiemaatregelen in de huisvestings- en mobiliteitssectoren te versnellen, met name ten behoeve van huishoudens met een laag en middeninkomen en kleine en middelgrote ondernemingen.

---

¹⁵ In overeenstemming met de [Conclusies van de Raad](#) van 10 oktober 2025 over fiscale stimulansen voor schone technologie en industrie.

¹⁶ Uit de meest recente beschikbare gegevens blijkt dat door de EU gefinancierde investeringen in energie-efficiëntie de veerkracht van de Unie op energiegebied reeds versterken. Eind 2023 bedroeg de jaarlijkse energiebesparing die dankzij EU-middelen werd gerealiseerd 81,9 TWh; bron [COM\(2026\) 118 final](#), blz. 20. Zie ook het [ODYSEE](#)-project voor meer informatie.

¹⁷ Berekeningen van de Commissie.

¹⁸ In vergelijking met 2020. [Richtlijn energieprestatie van gebouwen](#) (EU) 2024/1275 (“EPBD”).

Aangezien het grootste deel van de olie in de vervoerssector wordt verbruikt, moeten de maatregelen van de lidstaten worden gecoördineerd en gericht zijn op het behoud van goederenstromen en connectiviteit voor passagiers, en tegelijkertijd de verschuiving naar e-mobiliteit en andere schone mobiliteitsoplossingen voor alle vervoerswijzen bevorderen als structureel traject om onze afhankelijkheid van olie in het vervoer te verminderen. Hierbij kan het gaan om stimulansen voor consumenten om elektrische voertuigen aan te schaffen (bv. bedrijfswagenparken omvormen naar schone vervoersoplossingen¹⁹, zoals elektrische zware bedrijfsvoertuigen of elektrische passagiersveerboten), of om walstroomvoorzieningen in havens. Voor bedrijven – met name kleine, middelgrote en energie-intensieve ondernemingen – kunnen gerichte steunmechanismen bestaan uit financieringsregelingen, vouchers of leasemodellen om investeringen in energie-efficiëntie en schone technologie te stimuleren.

De lidstaten kunnen overwegen hun toewijzingen uit het Sociaal Klimaatfonds te gebruiken om dergelijke maatregelen voor kwetsbare groepen te financieren, ook in zowel de vervoers- als de bouwsector.

Voor de lucht- en scheepvaart en de visserij moet de op gang gebrachte transitie naar duurzame luchtvaartbrandstoffen (SAF) en duurzame zeevaartbrandstoffen (SMF)²⁰ worden versneld, ondersteund door de snelle uitvoering van stimulansen voor de productie en het gebruik ervan in de EU²¹. Voor andere sectoren, zoals landbouw, visserij en mobiliteitslogistiek, kan een betere toegang tot duurzame biobrandstoffen voor bestaande voertuigen met verbrandingsmotor hun ononderbroken bijdrage aan de toeleveringsketen, met name voor levensmiddelen, veiligstellen.

Onmiddellijke actie van de Commissie om de lidstaten te ondersteunen bij de bescherming van consumenten en de industrie:

- **[Mei 2026]** *De Commissie presenteert tijdens de komende informele bijeenkomst van de EU-ministers van Energie op 13 mei 2026 in Cyprus een overzicht van **reproduceerbare maatregelen om energiebesparingen en verbeteringen van de systeemefficiëntie te realiseren, alsook maatregelen om fossiele brandstoffen te vervangen door zelf geproduceerde schone energie, die de lidstaten snel kunnen inzetten om het olie- en gasverbruik op korte termijn te verminderen. Dat overzicht zal gebaseerd zijn op een beoordeling van de meest efficiënte maatregelen die sinds 2022 zijn genomen en zal voorbeelden bevatten van concrete maatregelen die in de praktijk met succes zijn uitgevoerd met een grootschalig replicatiepotentieel in de hele EU, en de effecten daarvan.***
- **[Vanaf april 2026]** *De Commissie zet een **digitaal register op om niet-vertrouwelijke informatie over de nationale noodmaatregelen van de lidstaten te verzamelen en te delen, te helpen bij de coördinatie tussen naburige lidstaten en de uitwisseling en bevordering van goede praktijken te vergemakkelijken.***
- **[April 2026]** *De Commissie stelt een **tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun vast met bepalingen voor de lidstaten om gerichte tijdelijke noodmaatregelen te ontwikkelen en uit te voeren.***

¹⁹ Voorstel van de Commissie voor een [verordening inzake schone bedrijfsvoertuigen](#) (COM(2025) 994 final).

²⁰ [ReFuelEU Luchtvaart-verordening](#) en [FuelEU Zeevaart-verordening](#).

²¹ [Investeringsplan voor duurzaam vervoer](#).

voeren ter ondersteuning van sommige van de economische sectoren die het meest aan prijspielen zijn blootgesteld.

- [Vanaf **april 2026**] De Commissie **biedt de lidstaten voortdurend bijstand** bij het ontwerpen van **gerichte, tijdige en tijdelijke maatregelen** (met inbegrip van prijsinterventie, inkomenssteunregelingen en fiscale stimulansen), die met name gericht zijn op de ondersteuning van kleine en middelgrote ondernemingen, energie-intensieve industrieën en huishoudens, met behoud van de stimulans om energie te besparen en de vermindering van fossiele brandstoffen aan te moedigen. De lidstaten moeten een beoordeling verstrekken van de verwachte effecten, met inbegrip van hun begrotingskosten, en versnippering van de eengemaakte markt voorkomen. De Commissie zal **richtsnoeren** verstrekken **en de ontwikkeling van templates** in dit verband **vergemakkelijken**. De lidstaten kunnen ook maatregelen nemen inzake de belasting op uitzonderlijke winsten om sociale rechtvaardigheid te waarborgen; de Commissie zal de besluiten van de lidstaten respecteren en hen bijstaan met beste praktijken voor nationale maatregelen, en de gevolgen ervan voor de eengemaakte markt beoordelen. De Commissie staat klaar om alle lidstaten te ondersteunen die op korte termijn energiebelastingtarieven moeten toepassen die onder de huidige minimumniveaus van de EU liggen, en tegelijkertijd te voorkomen dat de vraag naar fossiele brandstoffen toeneemt en de onevenwichtigheden tussen vraag en aanbod verergeren.
- [**April 2026**] De Commissie blijft de **uitvoering van empowerment en bescherming van de consument** in alle lidstaten **faciliteren** door middel van richtsnoeren voor de bescherming van kwetsbare afnemers tegen afsluiting, het versnellen en vereenvoudigen van het overstappen naar een andere energieleverancier en een ander energiecontract, deelname aan energiegemeenschappen en zelfverbruik, het verbeteren van het risicobeheer van leveranciers en het beschermen van consumenten tijdens de energietransitie.
- [Vanaf **mei 2026**] De Commissie **zorgt voor de bevordering en ontwikkeling** ook via de Investeringsraad voor de energietransitie en de Europese coalitie voor energie-efficiëntiefinanciering **van sociale-leasing-regelingen voor schone en efficiënte technologie – de lidstaten worden trouwens aangemoedigd deze technologie te gebruiken** – ter bevordering van een versnelde ingebruikname van bijvoorbeeld elektrische voertuigen, residentiële warmtepompen en kleinschalige batterijen²². De Commissie is bereid de **lidstaten bij te staan bij het vaststellen van financiële stimulansen**, zoals gerichte belastingkredieten, voor de snelle uitrol van schone-energie-technologie zoals elektrische voertuigen, industriële en huishoudelijke warmtepompen, batterijen achter de meter en industriële thermische opslag, en er tegelijkertijd voor te zorgen dat de toezeggingen in het kader van de begrotingsregels worden nagekomen.
- [**April 2026**] De Commissie heeft het crisissteunmechanisme van het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur²³ geactiveerd, waarmee de lidstaten marktdeelnemers in de visserij-, aquacultuur- en verwerkingssector kunnen compenseren voor hogere exploitatiekosten en gederfde inkomsten die rechtstreeks voortvloeien uit de situatie in het Midden-Oosten.

²² Als aanvulling op andere stimuleringsmodellen zoals subsidies, garanties, leningen of “Energy-as-a-service”-modellen, die vaker worden gebruikt voor technologieën zoals kleinschalige batterijen en warmtepompen.

²³ Uitvoeringsbesluit van de Commissie tot [vaststelling dat de situatie in het Midden-Oosten](#) sinds 28 februari 2026 een buitengewone gebeurtenis is die een aanzienlijke verstoring van de markten veroorzaakt.

3 ONMIDDELLIJKE ACTIE VOOR BLIJVENDE VOORDELEN

3.1 Een snellere verschuiving naar zelf geproduceerde schone energie en elektrificatie

Door onmiddellijk actie te ondernemen om op middellange termijn sterke resultaten te boeken, kunnen de lidstaten aanzienlijke hoeveelheden olie en gas vervangen door de overgang naar **zelf geproduceerde, schone en overvloedig beschikbare energie** te versnellen, onder meer door elektrificatie, de inzet van geothermische energie en thermische zonne-energie en andere hernieuwbare energie, kernenergie, biomethaan, duurzame biobrandstoffen en waterstof.

De capaciteit van hernieuwbare elektriciteit die per jaar wordt ingezet, moet bijvoorbeeld toenemen tot 100 GW/jaar²⁴, onder meer door middel van nieuwe grootschalige projecten op het gebied van hernieuwbare energie en een versnelde uitrol van zonne-energie²⁵, die snelle resultaten kunnen opleveren²⁶. Om snel resultaten te boeken, is het daarom van cruciaal belang de nationale vergunningsregelingen te stroomlijnen in overeenstemming met de vereisten van de EU-wetgeving²⁷. Naast inspanningen op het gebied van omzetting kan het versnellen van de uitvoering concrete resultaten opleveren. Tegen eind 2026 moet de duur van de vergunningsprocedures in heel Europa afnemen tot maximaal twee jaar²⁸ en moet elke lidstaat het potentieel van gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie ontsluiten door ten minste één dergelijk gebied vast te stellen.

Een andere belangrijke hefboom is het maximaliseren van de bestaande activa op het gebied van hernieuwbare energie. De snelle repowering en modernisering van windmolenparken, met inbegrip van offshorewindmolenparken, ondersteund door specifieke gestroomlijnde vergunningsregelingen voor repowering, en de modernisering van andere installaties voor hernieuwbare energie, zoals waterkrachtcentrales, kunnen snel de broodnodige extra verlichting bieden door de beschikbare opwekkingscapaciteit te vergroten.

Kernenergie is een belangrijk onderdeel van strategieën voor decarbonisatie, industrieel concurrentievermogen en voorzieningszekerheid. Bijna de helft van de lidstaten heeft kernenergie in zijn nationale energiemix. Uit de geactualiseerde nationale energie- en

---

²⁴ In overeenstemming met de [Clean Industrial Deal](#) (COM(2025) 85 final). Dit uitrolpercentage voor hernieuwbare capaciteit heeft betrekking op gelijkstroomcapaciteit, wat overeenkomt met ongeveer 85 GW aan wisselstroomcapaciteit die wordt gebruikt in de standaard statistische rapportagepraktijk.

²⁵ Zonne-energie is een van de meest betaalbare bronnen voor elektriciteitsopwekking en heeft een zeer groot uitrolpotentieel, bijvoorbeeld op woongebouwen en zelfs op balkons, wegen en grootschalige commerciële installaties.

²⁶ Sinds 2021 heeft de EU ongeveer 260 GW aan hernieuwbare capaciteit geïnstalleerd (204 GW aan zonnepanelen en 57 GW aan windenergie), wat heeft geleid tot een besparing op gas voor opwekking die overeenkomt met 15 miljard kubieke meter in 2025 (of ongeveer 5 % van de jaarlijkse invoer in de EU).

²⁷ Alle lidstaten hadden alle vergunningsvereisten voor hernieuwbare energie en de bijbehorende infrastructuur reeds moeten omzetten en uitvoeren in het kader van de energiewetgeving van de EU en met name de richtlijn hernieuwbare energie (met inbegrip van gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie, hoger openbaar belang ten gunste van hernieuwbare-energieprojecten en kortere vergunningstermijnen voor de repowering van bestaande projecten). Op het moment van bekendmaking van deze mededeling zijn de lidstaten nog bezig met de vaststelling en kennisgeving van nationale omzettingsmaatregelen aan de Commissie.

²⁸ In overeenstemming met de richtlijn hernieuwbare energie, met inbegrip van kortere termijnen voor gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie, terwijl de aanlooptijd voor zeer complexe projecten, zoals sommige offshore-projecten, langer kan zijn.

klimaatplannen²⁹ blijkt dat de geïnstalleerde nucleaire capaciteit naar verwachting zal toenemen. Kerncentrales leveren schone energie die geschikt is voor systeemintegratie en die flexibiliteit biedt om de verdere uitrol van andere schone technologie te vergemakkelijken. Deze voordelen komen ten goede aan het gehele energiesysteem van de EU. Nieuwe kleine modulaire reactoren³⁰ of het voorkomen van de vroegtijdige buitengebruikstelling³¹ van bestaande nucleaire capaciteit kunnen de behoefte aan het gebruik van fossiele brandstoffen helpen verminderen, onder meer in stadsverwarming en industriële processen. Zoals beoordeeld in de PINC-strategie, is er ook onbenut potentieel met betrekking tot bestaande kerncentrales³².

De huidige crisis is ook een reden om de elektrificatie te versnellen³³ om een einde te maken aan de blootstelling aan prijsschokken van fossiele brandstoffen en de afhankelijkheid van invoer. In 2024 was 71 % van de elektriciteitsopwekking van de EU afkomstig van schone energiebronnen³⁴, waarmee goedkope energie naar het systeem werd gebracht. Niettemin vertegenwoordigt elektriciteit minder dan een kwart van het eindenergieverbruik³⁵. Om de betaalbaarheid van energie en het concurrentievermogen van de industrie te waarborgen door de voordelen van schone energie en hernieuwbare energiebronnen aan consumenten aan te bieden en de systeemefficiëntie te verbeteren, moet de vraag naar energie (transport, gebouwen, industrie enz.) verschuiven van fossiele brandstoffen naar elektriciteit.

---

²⁹ [EU-brede beoordeling van de definitieve geactualiseerde nationale energie- en klimaatplannen](#), COM(2025) 274 final.

³⁰ Mededeling van de Commissie – [Strategie voor de ontwikkeling en uitrol van kleine modulaire reactoren \(SMR's\) in Europa](#), COM(2026) 117 final.

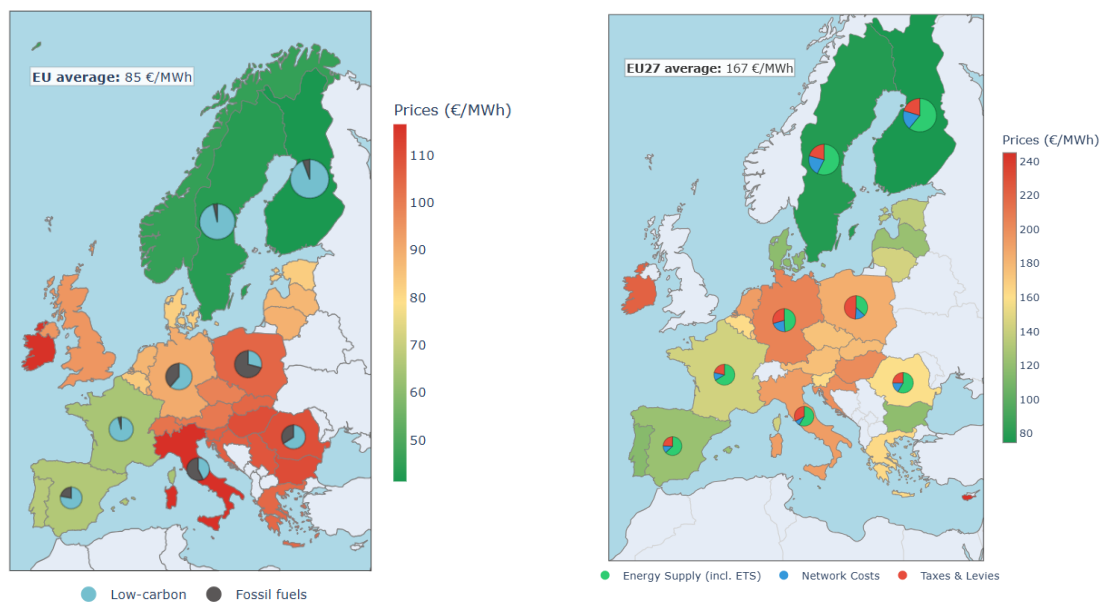
³¹ Mededeling van de Commissie – [Indicatief programma op het gebied van de kernenergie](#) gepresenteerd uit hoofde van artikel 40 van het Euratom-Verdrag. Definitief (na het advies van het EESC), COM(2026) 120 final.

³² Volgens nationale plannen zou, als lidstaten de levensduur van bestaande reactoren zouden verlengen tot 70 of zelfs 80 jaar en alle nieuwbouwprojecten op tijd zouden worden uitgevoerd, de geïnstalleerde capaciteit in 2050 kunnen toenemen tot 144 GWe.

³³ Elektrificatiepercentage van 23,4 % in 2024. Met de [Clean Industrial Deal](#) en het [actieplan voor betaalbare energie](#) is een kernprestatie-indicator ingevoerd voor het aandeel elektriciteit in het eindenergieverbruik, met 32 % tegen 2030 als referentie.

³⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/energy-2026>.

³⁵ Eurostat.

Figuur 1. Correlatie tussen schone-energiemixen en betaalbaarheid van elektriciteit (groothandel 2025 – links; industriële detailhandel S1 2025 – rechts) [Bron: DG ENER]

Elektrificatie moet ook de productie van schone technologie in de EU, zoals huishoudelijke en industriële warmtepompen, stimuleren. Volgens schattingen van de sector wordt meer dan twee derde van de in Europa geïnstalleerde warmtepompen in Europa geproduceerd³⁶. Met duidelijkheid over de potentiële vraag zullen fabrikanten een grotere stimulans krijgen om de capaciteit in de EU op te voeren en te investeren in de ontwikkeling van vaardigheden.

Een verdubbeling van de geïnstalleerde commerciële en residentiële warmtepompcapaciteit zou het verbruik van fossiele brandstoffen met 200 TWh verminderen³⁷. Daarnaast zijn systemen voor stadsverwarming en -koeling efficiënte aanjagers voor een versnelde elektrificatie. Zij hebben het potentieel om te voorzien in de flexibiliteit aan de vraagzijde die steeds meer nodig is in het elektriciteitssysteem, door middel van grote warmtepompen, elektrische ketels en thermische opslag, en door de terugwinning van afvalwarmte te vergemakkelijken. Een ambitieuze uitbreiding van het warmtenet kan aanzienlijke aardgasbesparingen opleveren³⁸.

Een ander gebied dat essentieel is om de elektrificatie van de economie te vergroten, is vervoer. Naast stimulansen om de verkoop van elektrische voertuigen te bevorderen, is voldoende laadinfrastructuur van essentieel belang voor het gebruik ervan. Voor auto's en bestelwagens is de laadinfrastructuur de afgelopen vijf jaar aanzienlijk sneller gegroeid dan het elektrische wagenpark, maar voor vrachtwagens is er een tekort³⁹.

³⁶ European Heat Pump Association (EHPA), "[Heat pumps made in Europe](#)".

³⁷ Deze besparing zou neerkomen op ongeveer 8 % van het huidige energieverbruik voor ruimteverwarming in gebouwen.

³⁸ Mathiesen et al. (2023), [Heat matters: The missing link in REPowerEU](#).

³⁹ Bovendien blijft het ombouwen van opslagplaatsen voor volledig emissievrije bus- en vrachtwagenparken een aanzienlijke investeringsuitdaging voor veel steden en exploitanten.

Het vergroten van het aandeel thermische zonne-energie, niet alleen in gebouwen maar ook in stadsverwarmings- en -koelingssystemen, door middel van de repowering van bestaande thermische zonne-energie-installaties en door het opstarten van nieuwe projecten, onder meer voor thermische opslag, kan aanzienlijke energiebesparingen opleveren. Dit is met name relevant voor de industrie, in het bijzonder in de levensmiddelen- en drankensector, de chemische sector (zeker voor proceswarmtebehoefte tot ongeveer 400 °C) en de landbouw, zoals voor kassen.

Geothermische energie kan aardgas ook vervangen in stadsverwarmings- en -koelingsnetwerken en in sommige gevallen bijdragen aan elektriciteitsopwekking⁴⁰. Daarom is het belangrijk de snelle uitrol van nieuwe geothermische projecten te ondersteunen en het potentieel te onderzoeken om bestaande installaties te repoweren. Industriële warmtepompen kunnen proceswarmte leveren die doorgaans tot ongeveer 200 °C kan oplopen of laagtemperatuurwarmte verbeteren, waardoor meer afvalwarmte kan worden teruggewonnen in de industrie en stadsverwarmings- en -koelingssystemen.

Biogas en biomethaan kunnen ook een meer strategische rol spelen bij de vervanging van ingevoerde fossiele brandstoffen, met name in sectoren waar elektrificatie moeilijker is. De productie van biomethaan in bestaande installaties zou met ongeveer 10 % tot 30 % kunnen worden verhoogd. Projecten voor biomethaan op landbouwbedrijven en in samenwerkingsverband kunnen de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verminderen en tegelijkertijd extra inkomsten opleveren voor landbouwers en lokale waarde creëren, met name in plattelandgebieden, door afval, residuen en mest om te zetten in energie en meststoffen. Ook kunnen circulaire oplossingen voor biogas, biomethaan en gerecycleerde nutriënten de veerkracht versterken, het concurrentievermogen bevorderen en de blootstelling aan mondiale prijsschokken verminderen.

Aangezien de opschaling van waterstof traag blijft verlopen, moet de EU tot slot de versnelling van de omschakeling van de industrie naar koolstofvrije brandstoffen ondersteunen en tegelijkertijd zorgen voor een gelijk speelveld voor alle elektriciteitsgebruikers en de elektriciteitskosten tot een minimum beperken.

Onmiddellijke actie van de Commissie om de lidstaten te ondersteunen:

- **[Q2 2026]** *De Commissie onderneemt actie inzake **elektrificatie, verwarming en koeling, en geothermische energie**. De Commissie bepaalt onder meer een **elektrificatiedoelstelling**, stelt maatregelen voor om de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen te verlagen en om de invoering van elektrificatieoplossingen te versnellen, bijvoorbeeld door middel van een marktgebaseerd instrument voor warmtepompen, en pakt belemmeringen aan in de industriële, de vervoers⁴¹- en de bouwsector alsook sectoroverschrijdende belemmeringen voor de elektrificatie van de economie. Dit omvat de geleidelijke afschaffing van subsidies voor*

⁴⁰ Ember schat dat geothermische technologie van de volgende generatie jaarlijks tot 301 TWh kan opleveren in de EU, wat overeenkomt met ongeveer 42 % van de huidige steenkool- en gasproductie. [Geothermal energy in Europe](#), februari 2026, Ember.

⁴¹ Met inbegrip van zware bedrijfsvoertuigen.

fossiele brandstoffen, die het relatieve concurrentievermogen van elektriciteit ten opzichte van andere energiedragers ondermijnen.

- [Vanaf **mei 2026**] Wat **geothermische energie** betreft, ondersteunt de Commissie de lidstaten en belanghebbenden bij het verzamelen van gedetailleerde geologische gegevens en zet zij een **databank op EU-niveau** op. De Commissie onderzoekt ook of samen met publieke financiers, waaronder nationale stimuleringsbanken, steun kan worden verleend voor het **opzetten van risicobeperkende en verzekeringsregelingen voor geothermie** om investeringen te verminderen en particulier kapitaal verder te mobiliseren. In het kader van het Global Gateway-initiatief verbindt de Commissie zich ertoe om waar nodig onder meer **internationale samenwerking op het gebied van geothermische energieprojecten** te bevorderen.
- [Vanaf **mei 2026**] Met betrekking tot thermische zonne-energie ontwikkelt de Commissie, samen met de Coalitie voor energie-efficiëntiefinanciering, publieke steunregelingen voor de **invoering van grootschalige projecten op het gebied van thermische zonne-energie**.
- [Vanaf 2026] Wat betreft **biomethaan** blijft de Commissie initiatieven steunen om de productie van gasvormige moleculen van niet-fossiele oorsprong, waaronder duurzaam biogas en biomethaan, overeenkomstig REPowerEU⁴² te stimuleren, met inbegrip van projecten voor biogas en biomethaan op landbouwbedrijven en in samenwerkingsverband, waarbij zij terdege de opschaling van bestaande bedrijven in overweging neemt, knelpunten in de vergunningverlening vermindert en het vervoer van duurzame grondstoffen tussen regio's verbetert.
- [Q2 2026] Na een beoordeling en gezien de trager dan verwachte opschaling van de waterstofmarkt stelt de Commissie een **gerichte herziening van de productiecriteriën voor hernieuwbare waterstof** voor, met behoud van bestaande investeringen. Dit zal de decarbonisatie van de industrie ondersteunen en de ontwikkeling van op waterstof gebaseerde duurzame e-brandstoffen voor de luchtvaart (**eSAF**) en duurzame e-brandstoffen voor de zeevaart (**eSMF**) versnellen. De Commissie verduidelijkt de methoden die van toepassing zijn op processen die gebruikmaken van zowel hernieuwbare waterstof als biomassa als grondstof om de productie van eSAF te vergemakkelijken en tegelijkertijd een gelijk speelveld te waarborgen en ambitieuze duurzaamheidscriteria te handhaven, met inbegrip van additionaliteit, nauwkeurige boekhouding van levenscyclusemissies en het voorkomen van dubbeltelling. Uiterlijk op 30 juni 2026 start de Commissie een openbare raadpleging over een ontwerpmethode met criteria voor de mogelijke invoering van alternatieve benaderingen voor de erkenning van koolstofarme elektriciteit uit kerncentrales.
- [Uiterlijk in de zomer van 2026] De Commissie brengt de **Europese capaciteiten in kaart om olie en gas als grondstoffen** voor chemische stoffen, keramiek, glas, kunststoffen en meststoffen **aan te vullen met circulaire en biogebaseerde materialen** en werkt samen met de industrie om belemmeringen voor de uitrol ervan op korte termijn in kaart te brengen en aan te pakken.

⁴² [Routekaart voor beëindiging van de invoer van Russische energie](#), COM(2025) 440 final.

3.2 Een sterker energiesysteem

Zoals deze crisis aantoont, is het verbeteren en fundamenteel transformeren van ons energiesysteem niet langer een kwestie van ambitie, maar een absolute noodzaak voor de veerkracht. Om de voordelen ten volle te benutten, is het absoluut noodzakelijk dat de lidstaten het EU-acquis op energiegebied snel en volledig uitvoeren en dat de medewetgevers de onderhandelingen over het pakket Europese netten versnellen. Dit zal leiden tot een snellere oplevering van projecten, met inbegrip van projecten van gemeenschappelijk belang (PGB's) en projecten van wederzijds belang (PWB's), terwijl tegelijkertijd een flexibele aanpak van binnenlandse congestie-inkomsten uit interne biedzones wordt vastgesteld die rekening houdt met de nationale omstandigheden. Netwerken zijn nodig om elektriciteit tegen de laagste prijs te laten stromen van de productieplaats naar de verbruiksplaats. De uitrol van landsgrensoverschrijdende elektriciteitsinfrastructuur moet worden opgevoerd om het indicatieve streefcijfer van de EU van ten minste 15 % elektriciteitsinterconnectie tegen 2030 te halen en zo een echte energie-unie te waarborgen.

Het initiatief voor energiesnelwegen is toegespitst op acht prioritaire corridors en voorziet in de dringendste behoeften op het gebied van energie-infrastructuur die verdere snelle steun en inzet vereisen, zodat knelpunten die vooruitgang in de weg staan, kunnen worden aangepakt. Die moeten worden versneld. Waar nodig kunnen in de toekomst extra energiesnelwegen worden overwogen. Ook maatregelen om netten efficiënter en flexibeler te gebruiken, onder meer via digitalisering, en om de productiviteit van het net te verbeteren, zullen de kosten aanzienlijk verlagen en het proces voor de elektrificatie van meerdere sectoren, waaronder verwarming en koeling, helpen versnellen.

Interconnectiviteit, slimme netten, toegang tot netten en netproductiviteit zijn ook voorwaarden voor veel dienstverleners, naast slimme meters, die consumenten helpen hun energierekening te verlagen of op prijssignalen te reageren door de vraag aan te passen. De wijdverbreide uitrol van slimme meters is van essentieel belang om vraagrespons op grote schaal op gang te brengen en consumenten in staat te stellen deel te nemen aan flexibiliteitsmarkten, waardoor pieken in de vraag en prijsvolatiliteit worden verminderd. Dit wordt ondersteund door activa zoals batterijen, elektrische voertuigen en warmtepompen, en door processen zoals beheersystemen en oplossingen voor de aansluiting van voertuigen op het net en AI-gestuurde automatisering. Om de flexibiliteit van het systeem te vergroten en de regionale en binnenlandse energieprijzen te helpen verlagen, moet elke lidstaat tegen 2031 slimme meters inzetten bij ten minste 50 % van zijn eindverbruikers. Dit gaat hand in hand met prijsstructuren die het gebruik van flexibiliteitsdiensten en opslag aanmoedigen om schone energie beter te integreren en ervan te profiteren.

Om een veerkrachtig energiesysteem op te bouwen dat wordt gevoed door bronnen van zelf geproduceerde schone energie, zijn de beschikbaarheid van elektriciteits- en thermische opslagcapaciteit en flexibiliteit, met inbegrip van batterijen en pompaccumulatie, van cruciaal belang. De EU heeft momenteel een opslagcapaciteit van 55 GW en moet deze capaciteit aanzienlijk uitbreiden tot 200 GW tegen 2030; voor deze groei zullen batterijen een belangrijke rol spelen. Politieke steun voor dergelijke projecten die zich reeds in de planningsfase bevinden, is dan ook van essentieel belang.

Onmiddellijke maatregelen:

- **[Uiterlijk in juli 2026]** De Commissie roept de medewetgevers op hun onderhandelingen over het pakket Europese netten tegen de zomer af te ronden en zal hen daarbij ondersteunen. Dit is onontbeerlijk om de uitrol van broodnodige hernieuwbare-energieprojecten en -opslag, met inbegrip van grootschalige batterijen, te versnellen en de netwerkinfrastructuur te verbeteren en zo de energieprijzen en de afhankelijkheid van invoer te helpen verlagen.
- **[Q2-Q3 2026]** De Commissie blijft met de lidstaten samenwerken om de uitvoering van het **initiatief voor energiesnelwegen** te versnellen. Voortbouwend op de vooruitgang die reeds is geboekt op het Bornholm Energy Island, zal de Commissie de politieke betrokkenheid versterken, middelen uittrekken en alle beschikbare instrumenten inzetten om de investeringskaders te versterken en belemmeringen weg te nemen, onder meer door de resterende knelpunten aan te pakken die de snelle uitrol van dergelijke projecten in de weg staan.
- **[Vanaf mei 2026]** De Commissie ondersteunt de lidstaten en belanghebbenden (bijvoorbeeld in de Taskforce energie-unie en regionale groepen op hoog niveau) bij het **identificeren van elektriciteitsopwekkingsinstallaties – met inbegrip van windmolenparken – die het einde van hun levenscyclus naderen en installaties die kunnen worden gerepowerd om de toename van de elektriciteitsvoorziening in de komende maanden te helpen versnellen**. Zij zullen ook beoordelen hoe de uitrol van hernieuwbare energie verder kan worden opgeschaald.
- **[Mei 2026]** De Commissie helpt de lidstaten bij de **uitvoering van belangrijke hervormingen in de elektriciteitssector** door via het instrument voor technische ondersteuning en een **Energy Regulation Academy** steun te verlenen.
- **[Mei 2026]** De Commissie neemt een **wetgevingsvoorstel over nettarieven en belastingen** aan. Het doel is de transitie te vergemakkelijken naar een meer geëlektrificeerd, efficiënter en veerkrachtiger energiesysteem dat de elektriciteitsrekeningen voor alle consumenten kan verlagen. Het voorstel zal stimulansen bieden om optimaal en kosteneffectief gebruik te maken van de netinfrastructuur, systeemvriendelijk verbruik stimuleren, het kader verduidelijken zodat de nationale regulerende instanties gerichte verlagingen van de nettarieven door kunnen voeren, ook voor energie-intensieve industrieën, de lidstaten in staat stellen beperkingen op de verlaging van de energiebelastingen voor specifieke gebruikers, zoals energie-intensieve industrieën en kwetsbare huishoudens, op te heffen, en ervoor zorgen dat elektriciteit minder wordt belast dan gas.
- **[2026-2027]** De Commissie **ziet streng toe op de uitvoering** van de relevante **EU-wetgeving** en gebruikt daarvoor alle beschikbare instrumenten, met inbegrip van **inbreuken**, bijvoorbeeld op het gebied van vergunningverlening, opslag, flexibiliteit en maximalisering van zoneoverschrijdende capaciteit, om de uitrol van schone energie te versnellen. Om sneller vooruitgang te boeken, zal zij de **beoordeling van belangrijke bepalingen versnellen, pragmatische richtsnoeren voor de uitvoering** verstrekken, onder

*meer via **aanbevelingen** van de Commissie, en de lidstaten ondersteunen om te zorgen voor een geharmoniseerde en consistente toepassing in de hele EU.*

3.3 Investerings stimuleren

De reactie van de EU op de huidige energiecrisis berust op het stimuleren van investeringen. We moeten – **op nationaal en op EU- niveau – overheidsmiddelen mobiliseren om particuliere investeringen te stimuleren en op te schalen**. Als we vandaag anticiperen op investeringen in de energietransitie en circulaire oplossingen, en deze versnellen, kunnen we de cyclus van afhankelijkheid van fossiele brandstoffen definitief doorbreken.

Op EU-niveau worden aanzienlijke middelen ingezet voor de energietransitie, onder meer tijdens de laatste fase van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (219 miljard EUR). De herstel- en veerkrachtplannen bevatten al heel wat hervormingen en investeringen die de lidstaten helpen hun energiesystemen te moderniseren. Deze moeten uiterlijk op 31 augustus 2026 zijn voltooid, in overeenstemming met de termijnen die in de juridische structuur ervan zijn vastgesteld⁴³. De Connecting Europe Facility voor infrastructuur voor alternatieve brandstoffen heeft sinds 2021 meer dan 2 miljard EUR vastgelegd voor projecten die relevante laad- en tankinfrastructuur voor alternatieve brandstoffen voor alle vervoerswijzen uitrollen. De Connecting Europe Facility voor energie zal tussen 2021 en 2027 landsgrensoverschrijdende energie-infrastructuur- en hernieuwbare-energieprojecten ondersteunen met 5,84 miljard EUR.

Ook het cohesiebeleid biedt aanzienlijke steun voor de energietransitie. Bij de recente tussentijdse evaluatie van de fondsen voor het cohesiebeleid is ongeveer 1,2 miljard EUR overgeheveld naar energieprioriteiten, waarmee nu kan worden bijgedragen aan de respons op de huidige crisis.

Consistente EU-steun voor onderzoek en innovatie op het gebied van schone-energie-technologie heeft zowel publieke als particuliere financiering voor de transitie gemobiliseerd, onder meer voor het opschalen van innovatieve technologieën, waardoor oplossingen worden geproduceerd die nu worden getest, betrouwbaar zijn en reeds op de markt worden toegepast. Voor degenen die aan het opschalen zijn, zijn verdere gecoördineerde maatregelen en steun op EU- en lidstaatniveau nodig om versnippering van overheidsfinanciering te voorkomen en de uitrol te versnellen.

Overheidsmiddelen alleen volstaan echter niet om de aanzienlijke investeringsbehoeften (geraamd op 660 miljard EUR per jaar tot 2030) voor de energietransitie te dekken. Om

---

⁴³ De herstel- en veerkrachtfaciliteit is een instrument om de negatieve gevolgen van de COVID-19-crisis in de Unie aan te pakken, ondersteund door buitengewone en tijdelijke aanvullende middelen. Zij werd opgericht met zeer strikte termijnen waarvan niet kan worden afgeweken, zoals vastgesteld in de EURI-verordening, de RRF-verordening en het eigenmiddelenbesluit.

particuliere investeringen te mobiliseren⁴⁴ – onder meer van institutionele beleggers zoals verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen die meer dan 12 biljoen EUR in de EU aan middelen beheren die mogelijk kunnen worden gebruikt voor verdere investeringen in kritieke energietransitieprojecten – heeft de Commissie in maart 2026 een strategie voor investeringen in schone energie vastgesteld.

Met het staatssteunkader zullen de lidstaten ook strategische investeringen in energie-infrastructuur en schone technologie kunnen ondersteunen en tegelijkertijd een gelijk speelveld binnen de interne markt in stand kunnen houden⁴⁵.

Onmiddellijke maatregelen:

- **[Q2 – Q3 2026]** *De Commissie organiseert een top over investeringen in schone energie waar de financiëddienstensector, met inbegrip van belangrijke institutionele investeerders, industriële leiders, projectontwikkelaars en publieke financiers, bijeenkomt om particuliere financiering te versnellen. De top zal gericht zijn op onmiddellijke oplossingen met een grote impact, zoals opslag, met inbegrip van batterijen, laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen, elektrificatie, of duurzame brandstoffen voor de lucht- en zeevaart.*
- **[Vanaf april 2026]** *De Commissie coördineert een EU-exercitie (investeringshoofdstuk AccelerateEU) om lidstaten te helpen, onder meer via deskundigengroepen van de lidstaten, de beschikbare EU-middelen zo goed mogelijk te gebruiken (bijvoorbeeld die uit het cohesiebeleid) en waar mogelijk en in overeenstemming met de voorkeuren van de lidstaten en de regio's over te hevelen naar energiegerelateerde investeringen die snel effect kunnen hebben en de gevolgen van stijgende energieprijzen kunnen verlichten, bijvoorbeeld door:*
  - a) het opschalen van bestaande maatregelen om het energieverbruik te verminderen, de uitrol van schone energie (bv. warmtepompen, fotonvoltaïsche zonne-energie, isolatie, windenergie of batterijen), circulaire oplossingen en het investeren in sterkere en veiligere kritieke energie-infrastructuur, alsook het bevorderen van de uitrol van laadinfrastructuur en de productie van duurzame brandstoffen voor de lucht- en zeevaart;*

⁴⁴ Banken en verzekeringsmaatschappijen worden gestimuleerd om hun investeringen op te schalen onder de wetgevingskaders, waardoor makkelijker kan worden geïnvesteerd in aandelen in gebieden die cruciaal zijn voor het Europese concurrentievermogen en de economische zekerheid op lange termijn, met inbegrip van de energiesector.

⁴⁵ Op 14 april 2026 waren in het kader van het staatssteunkader Clean Industrial Deal 18 besluiten vastgesteld ter ondersteuning van schone technologie en de begroting, waarbij 19 staatssteunmaatregelen met een totale begroting van 32,76 miljard EUR werden goedgekeurd. Vier van die maatregelen, met een totale begroting van 20,22 miljard EUR, werden goedgekeurd op grond van afdeling 4.1 over hernieuwbare energie. Eén maatregel (begroting van 608,5 miljoen EUR) werd goedgekeurd in het kader van afdeling 5 over het koolstofvrij maken van de industrie. Tot slot werden 14 maatregelen goedgekeurd in het kader van afdeling 6.1 over productiecapaciteit voor schone technologie (begroting van ongeveer 11,93 miljard EUR). Daarnaast heeft de Commissie in dezelfde periode zeven steunmaatregelen voor het koolstofvrij maken van de industrie goedgekeurd in het kader van de richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie (CEEAG), met een totale begroting van 6,8 miljard EUR.

b) het invoeren van aanvullingen op bestaande maatregelen of het uitbreiden van het toepassingsgebied ervan, bv. maatregelen om energiearmoede aan te pakken, als aanvulling op bestaande energie-efficiëntie maatregelen; de uitbreiding van het toepassingsgebied van fotovoltaïsche zonne-energie tot agrovoltaïsche energie; de uitbreiding van het toepassingsgebied van versnelde en vereenvoudigde vergunningverlening;

c) de versnelde uitvoering van relevante maatregelen in de herstel- en veerkrachtplannen door goed gebruik te maken van de indicatoren in de mededeling van de Commissie “NextGenerationEU – de weg naar 2026”, met inbegrip van de mogelijkheid om kapitaal te injecteren in nationale stimuleringsbanken en -instellingen.

- **[Vanaf april 2026] De Commissie beoordeelt of verdere maatregelen nodig zijn om de regels te vereenvoudigen om de inzet van EU-middelen voor investeringen in de energietransitie te versnellen.**
- **[Uiterlijk in juli 2026] De Commissie neemt een wetgevingsvoorstel aan om het EU-ETS te actualiseren en te moderniseren.** De Commissie raadpleegt de lidstaten binnenkort over de actualisering van de ETS-benchmarks. Dit zal een aanvulling vormen op de reeds voorgestelde wijzigingen van de marktstabiliteitsreserve om de slagkracht ervan te vergroten. In het kader van de evaluatie zal de Commissie ook de financiële steun voor de industrie voor de transitie naar schone energie verhogen via de bank voor decarbonisatie van de industrie, waarbij 100 miljard EUR aan financiering wordt gemobiliseerd. Om de vroegtijdige uitrol te waarborgen zal dit een investeringsbooster omvatten die wordt gefinancierd met 400 miljoen EU-ETS-emissierechten, waardoor snelheid en solidariteit mogelijk worden, met als doel de investeringszekerheid te vergroten om de investeringen in decarbonisatie door energie-intensieve industrieën in de EU op te voeren. Om solidariteit in dit verband te waarborgen zullen lidstaten met een lager inkomen gegarandeerde toegang hebben tot steun via de ETS-investeringsbooster. Daarnaast zal de Commissie ook overwegen de SAF-steun in het kader van het ETS uit te breiden wat betreft volume en duur voor de luchtvaart en zal zij de mogelijkheden voor een soortgelijk mechanisme voor in de EU geproduceerde SMF onderzoeken.
- **[Vanaf april 2026] De Commissie helpt de lidstaten die willen onderzoeken hoe de inkomsten uit het EU-ETS kunnen worden gebruikt voor gerichte maatregelen die investeringen in elektrificatie – zoals in vervoer of verwarming –, de decarbonisatie van de industrie, circulaire downstreamoplossingen en investeringen die de elektriciteitsprijzen helpen verlagen, onder meer door een grotere capaciteit voor hernieuwbare elektriciteit, mobiliseren en versnellen, op voorwaarde dat de investeringen bijdragen tot de elektrificatie van huishoudens en de decarbonisatie van de industrie⁴⁶.** De Commissie blijft de lidstaten aanmoedigen om dergelijke toewijzingen van ETS-inkomsten te onderzoeken.
- **[Vanaf april 2026] De Commissie werkt samen met de Europese coalitie voor energiefinanciering om gestandaardiseerde financiële producten voor schone**

⁴⁶ De steun voor industriële investeringen kan worden ontworpen overeenkomstig afdeling 4.5 van het staatssteunkader Clean Industrial Deal, maar alleen als 100 % van de ETS-inkomsten wordt gebruikt voor investeringen in decarbonisatie, zoals vereist op grond van artikel 10, lid 3, van Richtlijn 2003/87/EG tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap.

verwarming en renovatie te ontwikkelen en nieuwe bedrijfsmodellen voor energiediensten te ontwikkelen en te bevorderen die kleine en middelgrote ondernemingen rechtstreeks ondersteunen bij de uitrol van oplossingen op het gebied van energie-efficiëntie en elektrificatie.

- [Vanaf **april 2026**] *De Commissie blijft de lidstaten in de **eSAF Early Movers Coalition** ondersteunen bij de organisatie van de aangekondigde dubbelzijdige veiling van eSAF ter waarde van 2 miljard EUR en verdere deelname van de lidstaten aanmoedigen.*